

Sajó László

ESTI KORNÉL HÁTRAHAGYOTT HIMNUSZAI

dicsértessék az élet a fogkrém az ágy hideg vasa
 dicsértessék a méreg az ágytál katéter kacsá
 dicsértessék a fények a napok a hideg vacsora
 dicsértessék a végleg hogy mehetünk haza
 dicsértessék a lágy fos lázas húgy kemény szar
 dicsértessék az élet nem dicsérhetjük elégszer
 dicsértessék minden rossz és persze a jó is
 dicsértessék ha halálos akkor is a dózis
 dicsértessék a felkelés a lefekvés a felfekvés fekélye
 dicsértessék a bababőr s ha sárga is a szemek fehérje
 dicsértessék a főzelék és kiváltképp a zaft
 dicsértessék ha van feltét a hús minden véres cafat
 dicsértessék a halál az élet élet élet üvölt fel
 dicsértessék kiabál míg be nem áll a végtelen szünetjel

*

dicsértessék az étel és az ételmérgezés
 dicsértessék az éle dicsértessék a kés
 dicsértessék hogy él-e nézzétek meg lélegzik-e
 dicsértessék hogy félek fáj minden másodperc szike
 dicsértessék a halálpatkány hogy odébb mászik nem belém
 dicsértessék a felmosórongy a lesikálhatatlan csempéfény
 dicsértessék a kiskanál a csésze az utolsó korty ez itt
 dicsértessék hogy nem tudom ezután mi következik
 dicsértessék a pillanat a perc a ma a holnap
 dicsértessék hogy nem érzem amikor darabolnak
 dicsértessék ez az egész a legapróbb részletig
 dicsértessék az első lény aki belém merészkedik
 dicsértessék a talajvízbe lógatott kiszakadt filter
 dicsértessék se íze csak bűze kilötytyinti az isten

*

dicsértessék a lámpabura és ami rajta átdereng
 dicsértessék az árnyfelirat sosem tudom meg mit jelent
 dicsértessék a párnahuzat az izzadság pecsétje
 dicsértessék hogy meg tudok halni dicsérjete meg érte
 dicsértessék az ablaküvegbe dermedt pillanathulla
 dicsértessék aki a zsákot gyöngéden fejemre húzza
 dicsértessék a rám csukódó fényes fehér spaletta
 dicsértessék a halálra sápadt arcán a friss borosta

dicsértessék az utcazaj a zajló élet megszűnt de itt
dicsértessék a többi néma csenden is átszüremkedik
dicsértessék az örök világosság zizegő alufóliája
dicsértessék nem ébred föl de nem aludt hiába
dicsértessék a szél az él a van ahol van fújdogál
dicsértessék a fogmosás az étel innen már te mondd tovább

Márkus György

A PÉNZ ÉS A KÖNYV: KANT ÉS A NÉMET FELVILÁGOSODÁS VÁLSÁGA (I)

Erdélyi Ágnes fordítása

Kant csaknem hetvenhárom éves volt, amikor végre valóra váltotta a tervet, amely több mint harminc éven át foglalkoztatta, és amelynek közeli befejezését a hosszú kihordási szakasz során különböző időpontokban számos levelezőpartnerének megjósolta.¹ Ez az „*erkölcsök metafizikájának*” (*Metaphysik der Sitten*) terve volt, amely gyakorlati filozófiájának mint szisztematikus egésznek egységes és átfogó kifejtését nyújtaná – abban az értelemben átfogó kifejtését, hogy mind tulajdonképpeni morálfilozófiáját, az erénytant, mind politikai filozófiáját, a jogtant (legalábbis mindkettő „*metafizikai alapelveit*”) tartalmazza. Így újra megerősítette és megvilágította moralitás és legalitás Kantnál alapvető megkülönböztetését, ezúttal azonban a köztük lévő kölcsönös és szisztematikus kapcsolatot is felfedte.

Az erénytan (*Tugendlehre*) esetében új szemszögből mutatja be Kant moráleméletének jól ismert elképzeléseit. Alapvetően az erkölcsi cselekedet *céljaival* és az ilyen célok által meghatározott köteleességek *a priori*, szisztematikus és kimerítő dedukciójával foglalkozik (az erény abban áll, hogy az erős jellem e célok követését mindig fölébe helyezi a boldogság keresésének). A tiszta gyakorlati ész transzcendentális alapelve mint a választás formális meghatározási alapja a szándékolt cselekvés jellegétől függetlenül feltétlen parancsot ad a racionális cselekvőnek. A racionális cselekvések azonban mind céltudatos jellegűek, és az, hogy a gyakorlati ész eredményes, már magában foglalja, hogy képes „materiálisan” meghatározni a morális célok egyértelműen rendezett rendszerét és a megfelelő etikai köteleességek rendszerét.

Az erénytan tehát nagyon meggyőzően bizonyítja, mennyire alaptalan a szokásos kritika és vád, mely szerint Kant moráleméletét üres formalizmus és merev szigorúság jellemzi. Ugyanakkor könnyen meglehet, hogy – az itt alkalmazott nagyon hatásos kazuisztikus apparátus ellenére – alapos kételyt ébreszt azzal szemben, ami Kantnak megrendíthetetlen meggyőződése, nevezetesen, hogy nem lehetségesek racionálisan megoldhatatlan („tragikus”) konfliktusok az egyaránt kötelező morális célok és köteleességek között.